

Sygn. akt IV CSK 66/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa A.S.
przeciwko [...] Towarzystwu Ubezpieczeń [...] Spółce Akcyjnej w S. i PHU „Z.”
Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego [...] Towarzystwa Ubezpieczeń
[...] Spółki Akcyjnej w S.
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 25 września 2019 r., sygn. akt II Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
kasacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwana - [...] Towarzystwo Ubezpieczeń [...] SA w S. wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z przyjęcia przez Sąd Apelacyjny z naruszeniem art. 415 k.c., że wina PHU „Z.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, która zawarła ze skarżącą umowę ubezpieczenia jej odpowiedzialności cywilnej, „polegała na nienależytym wykonaniu przez nią zobowiązania (art. 471 k.c.)”. Skarżąca podkreśliła, że „aby przypisać komuś winę należy jego czynowi w pierwszej kolejności przypisać szeroko rozumianą bezprawność”. Czyn pozwanej PHU „Z.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością miał polegać na zaniechaniu utrzymania powierzchni chodnika w określonym stanie”. Aby zachowanie tej pozwanej można było rozpatrywać w kategoriach bezprawnego zaniechania rodzącego odpowiedzialność w stosunku do powódki, musiałby istnieć powszechny obowiązek pozakontraktowy utrzymania powierzchni chodnika w określonym stanie. Tymczasem pozwana spółka zobowiązała się umownie do utrzymania chodnika w określonym stanie tylko w stosunku do miasta będącego właścicielem nieruchomości i zarządcą drogi. Tylko miasto zatem ponosi w stosunku do powódki odpowiedzialność, gdyż na nim spoczywał ustawowy obowiązek utrzymania chodnika i jezdni ulicy w należyтым stanie.

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy skarżącej o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, mogącej zachodzić tylko w razie ewidentnej i widocznej już na pierwszy rzut oka wadliwości zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Przedstawiona przez Sąd Apelacyjny ocena prawna sprawy koresponduje z dokonanymi w niej ustaleniami faktycznymi, które nie mogą być podważane w ramach zarzutów skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), i którymi

Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu sprawy w postępowaniu kasacyjnym byłby związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Gdy chodzi o zakres zadań spoczywających na gminie w odniesieniu do obowiązku utrzymania czystości i porządku na jej terenie, to należy je rozpatrywać w dwóch płaszczyznach, z których jedna jest konsekwencją korzystania ze statusu podmiotu publicznoprawnego, upoważnionego do nadzorowania różnych poddanych jego władztwu struktur organizacyjnych, i w związku z tym zobowiązanego do korzystania z instrumentów, których użycie zapewni oczekiwany poziom zaspokojenia potrzeb publicznych, w tym w sferze bezpiecznego eksploatowania infrastruktury na terenie gminy (zob. argumentację przytoczoną w uchwale Sądu Najwyższego z 24 listopada 2017 r., III CZP 38/17, OSNC 2018, nr 5, poz. 52 i w wyroku z 6 czerwca 2014 r., III CSK 211/13, OSP 2015, nr 10, poz. 93).

Druga płaszczyzna zadań gminy w odniesieniu do rozważanego obowiązku wynika z jej statusu prywatnoprawnego jako właściciela nieruchomości, do którego odnosi się regulacja ustalona w art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 2010). Wykonanie tych obowiązków sprowadza się do podejmowania konkretnych czynności porządkowych, adekwatnie do charakteru nieruchomości, sposobu jej eksploatowania i zagrożeń, jakie w różnych warunkach atmosferycznych się z tym wiążą. Czynności prowadzące do zrealizowania obowiązku spoczywającego na właścicielach nieruchomości gmina może realizować osobiście, przez własnych pracowników zatrudnionych w stworzonych przez nią strukturach organizacyjnych albo przy pomocy innych osób prawnych, którym umownie powierzy jego wykonanie. Odpowiedzialność gminy w tej płaszczyźnie kształtuje się tak samo jak odpowiedzialność innych uczestników obrotu prawnego, znajdujących się w tej samej co ona sytuacji.

W wyroku z 26 lipca 2017 r., III CSK 356/16 (nie publ.) Sąd Najwyższy odniósł się do standardów, jakie powinien utrzymać właściciel nieruchomości, którego dotyczy obowiązek określony w art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gdy chodzi o wykonanie tego obowiązku. Stwierdził, że właściciel nieruchomości powinien podejmować

czynności konieczne do osiągnięcia stanu oczekiwanego przez ustawodawcę przez działanie z należytą starannością, której dochowa, jeżeli czynności porządkowe wykonuje rzeczywiście w sposób periodyczny, choćby efekt tych czynności nie był trwały.

Z art. 429 k.c. wynika, że kto powierza wykonanie czynności drugiemu nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, jeśli wykonanie czynności powierzył profesjonalście. Szkodą powstałą „przy wykonywaniu powierzonej czynności” jest szkoda będąca konsekwencją tego, że osoba, której powierzone zostało wykonywanie czynności z zawartej z nią umowy nie wiązała się należycie. Nienależyte wykonanie zobowiązania może wynikać zarówno z nieprawidłowego działania, jak i zaniechania działania przez osobę, której umownie powierzono wykonanie czynności. Ten sposób wykładni art. 429 k.c. jest ustalony w orzecznictwie, w szczególności na gruncie przypadków odpowiedzialności wykonawcy robót budowlanych (nie zaś inwestora), za szkodę, którą osoby trzecie poniosły w związku ze stanem nieruchomości, na której prowadzone były inwestycje i to stanem będącym zarówno konsekwencją działań, jak i zaniechań wykonawcy (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2002 r., IV CKN 1585/00, nie publ., z 14 listopada 2013 r., IV CSK 162/13, nie publ., z 24 maja 2007 r., II CSK 113/07, nie publ.).

Obowiązek mający podstawy w art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach spoczywał na gminie (zob. też uchwały Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2017 r., III CZP 22/17, OSNC 2018, nr 3, poz. 28, z 24 listopada 2017 r., III CZP 38/17, wyrok z 26 lipca 2017 r., III CSK 356/16, nie publ.). Gmina Miasta B. zawarła z pozwaną PHU „Z.” Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę, na mocy której pozwana zobowiązała się do utrzymywania w porządku chodnika, na którym doszło do zdarzenia szkodzącego z udziałem powódki. Skoro - jak wynika z ustaleń dokonanych w sprawie - PHU „Z.” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jako profesjonalista, nie wykonała należycie czynności, do podejmowania których się zobowiązała na mocy umowy z Gminą B., to ponosi za to odpowiedzialność wobec powódki, na zasadzie określonej w art. 429 k.c.

Kwestia, czy Gmina B. także odpowiada za naprawienie tej samej szkody, lecz na innej podstawie, nie była rozważana w sprawie, gdyż powódka nie kierowała roszczeń przeciwko tej Gminie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 108 § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

jw